

Bože słowo za nas

Wšitko je mi dowolene, ale wšitko njeje wužitne. Wšitko je mi dowolene, ale ničo njesmě mje zajec 1. Kor. 6,12

Dožiwjenje ze swojeho džě-
 ćatstwa, kotraž so wjacekróć
 wospjetowaše, njemóžu zabyć.
 Hólca z mojeho susodstwa za-
 wěraštaj jeho strachociwaj
 staršej do zahrody. Mjeztym
 zo my družy sej na puću hrajkachmy - to so tehdom hišće
 móžeše - abo na luce, steješe
 wón při płoče a hladaše žadosći-
 wje na nas přez stachetowy
 plót. Wón njesmědžeše z nami
 być. Potom sta so tole: Něchtó
 bě durčka wotewrjene wostajił.
 Hólca to widžeše a čekny hny-
 dom won. Wón pak njeprj-
 ndže k nam, ale běžeše po puću,
 přeco dale přec wot swojeje
 jatby. Tola wón njebě wopraw-
 dže swobodny, wón běžeše kaž
 honjeny, doniž jeho mać abo
 nan z kolesom njedocpě a jeho
 wróco njewza.

Myslu, zo da so tutón po-
 dawek spowšitkowniće: Swoboda
 njeje awtomatisce data, hdyž
 wonkowne haćenja wotpadnu.
 Swoboda dyrbi so hakle jako
 nutrkowne zadžerženje na-
 wuknyć a přiwać, prjedy hać
 móžeš z njej žiwy być. Pytnje-
 my to tola tež po přewróće w
 našim kraju. Jako murja a dru-
 he raćenja padnych, myslachu
 sej mnozy, swobodni być.
 Tola jeli chcemy sprawni być,
 potom pytnjemy, kak lochko
 móžeja nas někotrežkuli móž-
 nosće zajec. Smy my wopraw-
 dže swobodni?

Japoštoł Pawoł přihłosuje te-
 mu w 1. lišće na Korintiskich:
 „Wšitko je mi dowolene“. Mar-
 tin Luther je tole nazymu 1520
 jako ewangelsku zasadu wěry
 napisał. „Křesćan je swobodny
 knjez nade wšemi wěcami ...“
 Ewangelska swoboda je hać do
 džensnišeho posłowna. Wjele
 čłowjekow zrozumi pod tym
 swobodu, njechodźić kemši a

na druhe wosadne zarjadowa-
 nja. A tež hewak móžeš sej ně-
 kotružkuli swobodu wzać.
 Wšitko je dowolene. Haj, praji
 Pawoł, křesćan je woprawdže
 swobodny. Jeli pak so tuta swo-
 boda na Boha njewjaza, potom
 zahinje wona k nowej a po zda-
 ću njespóznať wotwisnosći.

Předewšěm z ćěłom mjenja-
 chu Korintiscy absolutnje swo-
 bodni być. Wěru wobhladowa-
 chu woni za wěc duše a rozuma.
 „Brjuch słuša mi“, bychu teh-
 dom tež rjec móhli. Njepyt-
 nychu woni, kak jara jich wopa-
 čna předstawa wo swobodze za-
 ja?

Japoštoł přidawa swojeje
 sadze tohodla druhu položcu.
 Wšitko je dowolene, ale wšitko
 njeje wužitne. Swoboda njeje
 najwyši princip, ale Bóh „Ja
 sym Knjez, twój Bóh“. Tuta
 sada, tuto napismo stej na spo-
 ćatku. Wšitko je dowolene, ale
 dyrbimy Boha při tym nade
 wšěm so bojeć, jeho lubować a
 jemu so dowěrić. Naša křes-
 ćanska swoboda njeje samo-
 wólność, wona wostanje zwja-
 zana we wěrje na žiweho Boha.
 W zamołwitosći před Bohom
 směmy tohodla wšitko činić,
 štož služi dobremu. Bjez tuteje
 zwjazanosće móže ze swobody
 spěšnje chorosc nastac.

Reinhard Pappai,
 superintendent, Budyšin

Foto: K. A.

Swětowy modlenski dzeń 1. měrca 1996

„Bóh namotwja k wotmoł-
 wje“, tute napismo su žony z
 Haiti swojeje modlitwje dali.

Haiti je mjeno, kotraž su in-
 dianscy prawobydlerjo karibi-
 skej kupje před jeje wotkry-
 ćom přez Columbusa w l. 1492
 dali. Wono woznamjenja hora,
 horata krajina. Zwjetša horata
 krajina postaja stawizny a ži-
 wjenske wašnje Haitičanow.

Republiku Haiti namakamy

w Karibiskim morju, na poł-
 dnje wot Floridy. Susodnej ku-
 pje stej Kuba w dolhim wječoru
 a Jamaika w krótkim wječoru.
 Haiti, něhdyša „parla Karibi-
 ki“, je mały, chudy, wuklukana-
 ny, nahi a jako smjećišćo znje-
 wužiwany kraj, w kotrymž
 80 % wobydlerstwa ani čitać a
 pisać njemóže, 75 % nima džěta
 a kóžde džesate džěćo wumrěje.

W Haiti, kaž w mnohich dru-
 hich krajach tež, noša žony
 dwójnu čežu. 80 % wšeho džě-
 ňa wukonjeja žony, ale jenož
 20 % dochodow wone zasłuža.
 W kraju kaž Haiti, w kotrymž
 wjetšina wobydlerstwa kóždy
 dzeń znowa so zaběra z tym,
 sej někajke žiwidła wobstarac,
 su džěło a dochody cyle na tutón
 zaměr wusměrjene. Žony nje-
 su jenož „duša doma“, wone su
 husto tež zežiwjerki cyleje do-
 mjaceje zhromadnosće.

Haiti słuša džens k naj-
 chudšim krajam. 80 % něhdže
 7 mio wobydlerjow je žiwych

Wutrobne přeprašenje

na serbski kubłanski dzeń pónđzelu, 12. febru-
 ara, na Michałskej farje w Budyšinje. Započatk w
 9.30 hodž. z Božej službu w cyrkwi. Kónc wokoło
 15.30 hodž.

pod absolutnej chudobnej hranicu. 70 % wšěch džěci nima dosć k jědźi, za 1 500 Haitičanow je jedne ložo w chorowni k dispoziciji. Zastaranje z wodu je katastrofalne. Wjele tam žiwych ludźi nima wjace hač přerěznje liter wody za dzeń, daloce puće dyrbyja so za to činić. Můžeme haitiske žony jako jedyn ze stołpow, kotrež hospodarstwo noša, widjeć. Žona hraje wažnu rólu we wjesnym kaž tež w měščanskim wobtuku. Na kraju wobdžěluje so při džěle na polu, hlada skót, zaběra so z rjemjeslniskim džětom, předawa žiwidła, mjeztym zo so zdobom wo potrjebu swojeje swobjy stara.

W měsće džěta wjele žonow jako domjace; někotre zaběraja so hač w měsće abo w prowincy z tym, žiwidła na puću předawać.

Haitiska žona je zmužita. Wona pučuje do susodnych krajow, zo by tam swoje twory předawała a druhe kupowała, kotrež njemůža so po zwučnych pučach importować. Haitičanku nadeńdzemy we wšěch wobtukach a runinach hospodarskeho žiwjenja.

Z podćisnjenjom kupy přez Španičanow přińdže katolicizm na nju. We 18. lětstotku přińdžechu tež protestantiscy misionarjo. Džens přisłuša něhdze 20 % wobydlerstwa ewangelskim cyrkwam a zjednoćenstwam. Jich zastara 1 000 fararjow, předarjow a katechetow. Džesać tysacy džěci wuk-

nje w něhdze 2 000 ewangelskich šulach kraja. Hačkuliž je katolska cyrkej statna cyrkej a z tym oficialna nabožina, můžachu so ewangelske cyrkwy a hibanja stajnje wuwivać.

Swětowy modlenski dzeń je něhdzježkuli hižo dołho wjace hač jenož hodžina Božeje služby. Wón je mjeztym wulke ekumeniske hibanje.

Modlić so a jednać je ze swětowym modlenskim dnjom njezdělomnje zwjazane. Haitičanki přeprašuju wosebje k zwjazanosći a k přečelstwu z nimi. Wone pisaja:

„Pomoc, přečeljo!
Přińdźe a zwjazajće so z nami.
Plakajmy zhromadnje a wołajmy so k Bohu.

Naše starosće a naše ćerpjenja su tež Waše,
sotry a bratřa w Chrystusu.“
Haitiske přisłowo rěka:
Ruka, kotraž dze, a ruka, kotraž přińdže,
datej přečelstwo trać.“

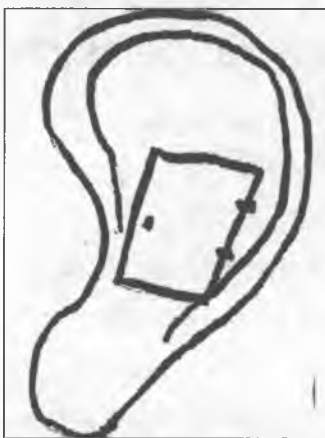
A to rěka:
Zo by přečelstwo traćo, trjeba dawanje a wzaće. Můža chudži druhich wobdarić?

Můža bohaći přijimac?
Haj, jeli je to přečelstwo, kotrež woběju wjaza.

Zmužite, mőcne žony, kotrež wšitko naložuju, swoju hubjenu situaciju polěpsić, přeprašuju nas, podžěl brać na jich nadžiji a na jich žiwjenju. Wone narěča nas jako přečelow. Tak njewostanjemy jenož dawacy, ale tež wobdarjeni.

A. A.

Za naše džěci

Sće wuhódali, što je tu namolowane? Haj, wucho z durčkami. Što pak ma to rěkać?

Jan přišedši z nabožiny, powědaše maćeri: „Hladaj, džensa smy takje wulke wucho paslili.“ Pokaza maćeri wucho, wulke kaž rysowanske łopjeno. „Durčka hodža so wotewrěć abo wostanu zawrjene. Smy mjenujcy wo tym přemyslowali, hdy so wucho wotewrja abo hdy njechamy najradšo ničo słyšeć.“ „Nětko pak sym wćipna“, rjeknje mać šibale. „Ja poprawom derje słyšu.“

„Nó haj, Měrka mjenješe, zo we wučbje potom swoju wučerku njeslyši, hdyž započnje sonić. Pětr druhdy swoju mać njeslyši, wosebje potom, hdyž dyrbi w domjacosći pomhać ... a ja mjenjach ..., zo druhdy

něšto zworam, hačrunjež to njesměł.“

„Haj, potom sy na wušomaj sedžał a zakaz njejsy chcył słyšeć“, mēni mać. „Tola přidam, tež ja njecham wšitko słyšeć. Ja tež wuši zawrju, wosebje potom, hdyž je w džěćacejstwě wulka hara abo samo mała hadrija.“ To njeběše Jan wočakował. Mysleše sej, zo dorosceni wšitko słyša.

„Nětko pak přeradz mi, što sće wo wotewrjenym wuchu rozpowědali?“ „To njeběše tak čežko“, započa Jan. „Smy naličili, što rady słyšimy a poskammy. Hudžbu, słuchohru na kaseće abo tež wot wowki powědane stawiznički. Na kőncu smy dyrbjeli někak minutu změrom sedžeć, woči začinić a poskać, što runje słyšimy. To běše zajimawe, přetož tute šumy njejsym do toho słyšał. Njemůžeš sej předstajić: fifolenje ptačka, jězdženje awtow, zaprasnjenje durjow a kročeje. Samo nutřka w stwě běchu šumy słyšeć, šudrowanje ćriju, pohib Pětra, dokelž pytaše nősnik, chichotanje Terezy a naše dychanje.“

Knjeni Młynkowa nam rozkladowaše, zo tež Bože słowo wotewrjene wucho trjeba, hewak čiche, ale wažne zynki njeslyšimy. Nětko pak ty, maći, chwilku woči začini a na šumy poskaj ...“

G.

Gustaw Zarjenk

serbski wyši farar
narodženy před
125 lětami w Załomju
zemřěl před
50 lětami w Budyšinje

Gustaw Zarjenk najskeje njeje w swójbje serbsku rěč jako maćernu nawuknył, ale drje mjez džěćimi w Hrodzišću, hdžež bě jeho nan Jurij Zarjenk za wučerja a kantora. Hač je jako gymnaziasta w Budyšinje był člon šulerskeho serbskeho towarstwa Societas slavica Budisinensis, njewēm. Sobustaw předarskeho towarstwa Sorabia w Lipsku njeje byl. Jako 26lětny zastupi do Maćicy Serbskeje. W Serbskim homiletiskim seminarje pola Imiša w Hodziju

je so nasrěbał serbskeho ducha, zo mőžeše jako serbski wyši farar nas młodych seminaristow w Chwaćicach zahorić za rjanu serbsku rěč. Jemu džěše wosebje wo swojorazne serbske formy, na přiķlad wo dwójny akuzatiw „drastu so woblec“ abo wo kopjenje negacijow „wo ničim ničo njewědžeć“.

W septembru 1931 běch přeni króć w Chwaćicach na serbskim seminarje. Tehdom běchmy tam: Gerat Lazar, pozdžišo předsyda serbskeho cyrkwinskeho dnja, farar w Bukecach, Arnošt Hornčer, farar w Hućinje, Hinc Šolta, farar w Rakecach, a Hermann Rychtar, Zarjenkowy naslědnik na farje w Chwaćicach, we wójnje padnył.

Přede mnu leža Zarjenkowe

predowanja z lětow 1901, 1920, 1926 a 1935. Tute lěta mőža nam stać za wšelake doby němskich stawiznow. Kőždy z tutech časow mēješe swoje wosebite wobličo. Z wćipnosću pytaš w předowanjach, kak je so Zarjenk z problemami svojich časow zaběrał.

1901 steješe němske kejšorstwo na wyšinje swojeje mocy a zwanosće a cyrkej běše zbožnosna wosrjedz tuteho blyšća a so bohužel mało staraše wo džělaćersku klasu, kotraž so tehdom w swojej chudobje z namocu hibaše za swoje socialne prawa.

Bože domy běchu na kemšach kopate poľne.

1920 bėdny powójnski čas, započatk inflacije, rewolucija lěta 1918 njebě hišće doklin-

čała, wulka bojosc před byrgarskej wójnu, komunizm hrožeše, cyrkej bě swoju swětnu nahladnosć zhubiła,

1926 čas Weimarskeje republiky, Němska bě so hospodarsce trochu zhrabała, sprawne pospytowanje wo demokratiju.

1935 přeni čas złóštniskeho fašizma.

Wo wšitkich tutech problemach w Zarjenkowych předowanjach žana rěč njeje. To njeje připad. Bože słowo so tehdom njesmědžeše z mazanej politiky změšeć. Předarjo so prócowachu wo swjedžensku, swjatočnu, rjanu rěč. Předowanja běchu poľne bibliskich słowow a pobožnych kėrlušowych štućkow. Tak wokřewjachu duchowni svojich wosa-

dnych. A wosadni džěchu napjelnjeni z njezdělskimi myslimi domoj, połni džakowneje chwalby. Jich skromne žiwjenje měješe wob tyždeń jedyn rjany, swětły dzeń.

Nam předarjam džensa njeńdže wo rjane, ale wo wěrne a sprawne, teologisce derje założene předowanje. Kemše njejsu za nas wučec z njeměrneho, hrěšneho wšědného dnja. Boža služba dyrbi być džěl našeho zemskeho sprócniwego žiwjenja. Předarjo so na klětce wjele

zaběraja z bjezdžěłnosću, ze zajědojćenjom powětra a wody přez techniku, z wojnami na swěće, wosebje w Bosniskej, z přiběracym złoštnistwom a druhimi stysknyimi prašenjimi našeho časa. To je dobre a nuzne přócowanje, ale tola mohlila starych předarjow wuknyc.

Zarjenk wumrě w zrudnym powójnskim času 28.1.1946 w Budyšinje. Mi so praješe, zo je w chudobje wopušćeny zahłōdny. Gerat Wirth

Archidiakon Dobrucký ze synom Božidarom, džowkomaj Dušu a Elisabeth a wnučku Ilsu
Foto: priwatne

„Mje čehnješe k Serbam moja wutroba“

K 75. posmjertninam archidiakona Jana Emanuela Dobruckeho

„Slávy dcera“, sławny epos wučenca Kollára, bě spis, z kotrehož farski syn Emanuel Dobrucký doma w Słowakskej přeni raz wo Serbach zhoni. Wosobinsce zezna přěneho Serba něšto lět pozdžišo při studijach w Lipsku. Student teologije Jan Křižan ze Šcijec jemu wo lužiskich Słowjanach rozprawješe a jeho wabješe, wuknyc serbsčinu a přewzac serbsku faru. Tola Dobrucký wotpokaza. Čehnješe jeho do słowakskeje domizny. Tu zložil 1878 teologiske pruwowanje a přija duchownu ordinaciju.

Hižo bórze dostawaše listy z Lužicy, kiž mějachu wšitke samsny wobsah. Jan Křižan, Hodzijski farar Imiš a Hodzijski lékar, kiž bě Čech, jeho napominachu, přińc do Lužicy. Nan jemu přirěčowaše, a skōńnje so Dobrucký rozsudzi. Dnja 13. januara 1881, na dnju svojich 27. narodnin, wopušćil domiznu a wotjědže do Hodzija.

Z wulkej wutrobotosću Imišec mandželskaj młodeho Słowaka witaštaj a jeho wjacore měsacy hospodowaštaj. Hodzijska fara sta so z druhim staršiskim domom Dobruckeho, hdžež nazhoni telko lubosće a dobrotow, zo čas žiwjenja na nju spominaše.

Imiš wza wučomca do kručeteje šule. Z přěneho dnja z nim hinak hač serbsce njerěčeše, hač rozumješe abo nic. Da jemu sep serbskich knihow, kotrež měješe wot spočatka hač do kōńca předžělać. Hižo na

třecejnjezděli w Hodziju měješe wukonjec serbsku wołarnu službu a za něšto měsacow dyrbješe serbsce přědować: w Hodziju, w Drježdžanach a w dalších wosadach. Wjele sej Imiš žadaše, hdyž postaji jeho jako serbskeho předarja na misioniskim swjedženju w oktobru 1881 w Hućinje. Předsta kemšerjemi a zhromadženym serbskim duchownstwom dyrbješe swoje kmanosće dopokazać. Dobrucký pruwowanje z wuspěchom wobsta. Wotnětka jeho hižo jako słowakskeho wučomca njewobhladowachu, ale jako serbskeho fararja.

Dobrucký bě předwidžany za Sprjeječansku wosadu, kotraž bě hižo léta bjez duchowneho. W juniju 1881 zložil pruwowanje před konsistorstwom we Wrocławju. Z tym měješe dowolnosć, skutkować w Pruskej. Ale běrokratija so dliješe. Dlje hač léto mějachu Sprječeno hišće na swojeho duchowneho čakać. 21. septembra 1882 wōn skōńnje farske městno nastupi. Ale radosć Sprječancow traješe jenož džewjeć měsacow. Hižo 1. julija 1883 přewza Dobrucký na žadanje konsistorstwa archidiakonatsstwo we Wojerecach. Na tutym městnje wosta hač do swojeho wuměnkana 1919.

Njewjestu namaka sej Jan Dobrucký w Berganec serbskim farskim domje we Wulkich Zdžarach. W nowembrje 1881 swječeše so dwójny slub na Wulkozdžarowskej farje.

Dwě džowce fararja Bergana so slubištej: Marja z wikarom Dobruckim a Margareta z Čornocholmčanskim wikarom Mětom. Hišće wurjadniši bě dwě léce pozdžišo kwas. Dnja 6. nowembra 1883 swječachu na Wulkozdžarowskej farje trójny kwas: slěborny kwas fararja Bergana a zelenej kwasaj wobeju džowkow.

Dobruckec mandželstwo měješe čězke pruwowanja přěnc. Z džewjeć narodženych džěci jenož tři wotrosčechu: syn Božidar a džowce Elisabeth a Duša. Po wosom lětach čězkeje chorosće mandželska 1911 zemrě. Dwě léce po jeje smjerći so archidiakon Dobrucký wozeni ze swojeje zdowujenej swakowej Margarete Mětowej, rodzenej Berganec. Druha mandželska jemu 1919 zemrě.

Jako Wojerowčan bě Dobrucký chětro zdaleny wot centrale serbskich přócowanjow w Budyšinje. Tež ze swojimi serbskimi zastojnskimi bratrami w Sakskej měješe přirodne mało zwiska. Jako pruski farar njemůžeše ani być člon serbskeje předarkeje konferency, kotraž naležnosće ewangeliskich Serbow w Sakskej rjadowaše. Podobne, prawidłownje skutkowace zjednoćenstwo pruskich fararjow pak njewobsteješe. Při wšej izolaciji pak Dobrucký tójšto za Serbow džělaše.

Wosebje w serbskim pisowstwje je zawostajil swoje slědy. W serbskich časopisach

wozewješe nastawki, basnje a powědančka. Rady so čitachu jeho knižki wo jeho žiwjenju, wo Danielu w lawowej jamje, wo Wōtčenašu a wo serbskim kēbětariju Handriju. Hdyž so 1890 skiceše skladnosć, wudawać serbski časopis Berlinskeho misioniskeho towarstwa, přewza Dobrucký redaktorstwo. Tutōn „Missionski přecel“ pak hižo po pōldra léce zaso zańdže. Dobrucký wukonješe tež hłowne džěło při wudacu serbskeje agendy za prusku Hornju Lužicu w léce 1900.

Tež džěło serbskich towarstwow Dobrucký podpěraše. Z léta 1883 bě člon Maćicy Serbskeje. 1896 pomhaše sobu wuhotować serbski drastowy swjedžen na wulkej wustajeńcy w Drježdžanach. Hdyž so 1912 we Wulkich Zdžarach załožil serbske towarstwo, so časćišo na jeho schadžowanjach wobdžěli.

Štož bě w młodych lětach sam na Hodzijskej farje nazhonił, to spyta Dobrucký tež w swojej kōńcinje zwoprawdźić. W Pruskej njebě serbskeho seminara, kiž by studentow přihotował na službu mjez Serbami. Wjele wosadow čerpješe, dokelž dyrbješe so spokojić z němskim duchownym, kotrehož rěč wjele wosadnych lědma zrozumi. Dobrucký spyta po swojich možnosćach tutu nuzu w pruskej Hornjej Lužicy přewinyc.

W běhu lět wuwučowaše wjacorych młodych duchownych w serbskej rěči. 1886

wuknješe pola njeho deljoserbski wikar Krygar, pozdžiši Łazowski farar, hornjoserbsčinu. 1888 kublaše dweju Němcow, Sprječanskeho wikara Breugsta a Wojerowskeho diakona Nowaka. Za Rychwałdsku wosadu postajeny kandidat teologije Höppner wuknješe 1894 pola Dobruckeho serbsku rěč.

Skónčnje pruska cyrkwinska wyšnosť dowidža, zo je serbski teologiski seminar njejarujomny za zaručenje duchowneho dorosta za serbske wosady. 1914 wobzamkny konsistorstwo, kóždolětne w pródzinach zarjadować we Wojerecach seminar za studentow teologije. Za nawodu postaji archidiacona Dobruckeho. Samsne

lěto wón seminar přewjedže ze štyrjomi studentami, mjez kotrymiž běštaj jeho syn Božidar a Jurij Malink. Hišće samsne lěto zniči wójna započate wažne džěło. Wone so tež po wójnje wjace njewozrodži.

19. februara 1921 zemře archidiacon na wuměnkcu Jan Emanuel Dobrucký we Wojerecach. Žadyn serbski duchowny při jeho rowje njeperěča, žadyn nastawk jeho zaslužby njehódnoćeše. Dobrucký bě zapomnjeny. Serbska zjawnosť njeměješe džaka za Słowaka, kiž bě so stał ze Serbom a kiž je za Serbow wjace džěłał hač někotryžkuli rodzeny Serb.

T. M.

Moje šulske lěta w Rakecach

(Pokročowanje)

Naši serbscy wučerjo

Njetraješe žanej dvě lěće, a ta hrozna wěc so, zrudne herbstwo zawostajiwši, zmíny. Nětk měješe so znowa započec, a to tež z podawanjom serbsčiny. Sedžachmy – bě drje to w lěće 1946 – w rjadowni, a nado bo poča wučerka serbsce rěčeć a pisać. Bě to knjeni Marja Hermanowa, tež džowka serbskeho fararja. Snadž je wona tehdom hižo do mojeho młoduškeho rozumčka tajke něšto kaž sřabuške dopóznace zasčepiła, zo so tale naša maćerna rěč jenož do hródze a do chlěwa a na polo njehodži, ale zo so hodži pisać a samo čisćeć. Přenja čitanka rěkaše, mi so zda, „Naš raj“. Pozdžišo dostachmy „Woknješko“ do rukow, zo bychmy do njeho hladajo swój serbski wobswět lěpje zeznali a spóznali. Za wjetšinu z nas bě to wězo přidatne napinanje. Za mnje však nic, dokelž so pola nas doma nimale jenož serbsce rěčeše, byrnjež nic tak čisće a rjenje, kaž so to słuša.

Do serbskich wučerjow w Rakečanskej šuli słušeše wězo tež z Kamjeneje pola Rakec pochadžacy Jan Zoka. Wón pak jenož wyše lětniki wuwučowaše. A jako běch ja tak daloko, bě wón najskerje našu šulu hižo wopuścił. Po wójnje Rakečanska Domowinska skupina pod nawodom Pawoła Ele druhdy tež džiwadło hraješe. A widžu

Jana Zoku hišće w myslach na jewišću wokoło skakajo „Ja daju a dušu!“ wołać. Njewěm hižo, što je so tehdom hrało a koho wón ze swojim wołanjom mjenješe. Zawěsće nic nas šulerjow. A tola bě Zoka ze swojim plěchom a ze swojim wótrym hłosom za nas mjenješe džěći znajmjeńša absolutna awtorita. Tajke něšto však w tymle džiwim času tež trjebachmy.

Jako běchmy do šule zastupili, mējachmy jenož lute wučerki, a stary rektor Berger ze swojimi sněhbělými kušimi włosami běše jenički muski. Naša mloda wučerka měješe w rjadowniskim kamorje kiješk ležo, z kotrymž nam druhdy hrožeše. Po wójnje bě so tónle instrument zhubił. To pak njerěka, zo sej nowowučerjo a nowowučerki z nami žaneje rady njewědzachu, hdyž nas wows w ríci přejara kafaše. A štož bě sej w šuli fawcu dóstał, tón to doma najradšo zamjelča, zo sej njeby dalšu wot nana abo maćerje dóstał. Staršej tež njeběžeštaj w tajkim padže hnydom k pólcajej abo k prawiznikej. Tež ja sym na tajke wašnje wšelke powučenje dóstał, a mi njeje zeškodžalo. So wě, džzensniši džen wo tym hinak myslimy a sudžimy, džzensniši džen, hdžež so wšudžom jenož hišće gwałt a namóc přěduje a pokazuje!

Tola běchmy pola serbskich wučerjow! A na Jana Zoku wěm

so hišće dopomnić, zo jónu – swoju koleginu zastupuju – nam serbske pomjeńšaki abo diminutiwy rozkładowaše a to tak jadriwje, zo sym sej tule jeničku hodžinu pola njeho spomjatkował.

Takrjec stipwizitu w Rakečanskej šuli jako serbski wučer poda pozdžiši spisowaćel a džiwadźelnik Jan Suchi. Wón bě – tak sym ja jeho dožiwił – chutny a doś kruty wučer, před kotrymž mējachmy wšón respekt, zo njebych prajił, zo so jeho snadž bojachmy. Pozdžišo sym z mudreje knihi wučitał, zo njeběchu Suchoho mlode lěta žane mědlizanje byle. Ze sydonnaće lětami bě hižo do wehrmachtu zastupił a cyły šlamasl wot spočatka hač do zrudneho kónca přežiwił. To však je jeho zawěsće sformowało.

Hinak bě to z Měrcinom Kaltšmitom, kiž je nam wědu wo tym, štož je było a štož so stawa, pod nowymi aspektami wězo, posrědkował. Tónle serbski wučer je mi jako přecelniwy čłowjek w pomjátku wostał, přetož je tež wědžal do swogeho powědanja přeco tón abo tamny žorčik zaplesč, zo so nam njeby wostudžilo. Najwjetši však chcyjo nochcyjo běše, jako nam napowěda, zo pónđzemy něhdy, hejzoli woblek trjebamy, cyle jednorje do wobchoda a jón tam zadarmo dostanjemy. Tak kaž so džěčo snadž maćerki praša, kak da to jónu w njebiesach budže, smy so my šulerjo jeho najskerje prašeli, kak da to jónu w komunizmje budže. Wězo njebě sej naš wučer tule wotmołwu ze swojich porstow wucyať. Bě však to tež něhdye druhdy slyšať abo čitať. Džzensa so tajkim starým bajkam zawěsće smějemy, tehdom pak bě to hinak. Džzensa móžemy sej kóždzički džen do wobchoda po nowy woblek dońć, ... ale trjebamy k temu přeco hišće pjenjezy. Haj však, wostanje drje dale tak, kaž serbske přisłowo praji: Do pjenjez jich wjace wěri hač do Boha! Tola naše něhdyše sonjenje a žedženje za nowym a přede wšěm sprawnišim swětom njebě docyla tak wolborne a wopačne. Byrnjež je so nětko dawno hižo wšitko jako wulka utopija wukopať, tehdom skičachu nam mladym ludžom

znajmjeńša hišće hač do wěsteje měry wěste ideale.

Jako serbskeju wučerjow w Rakečanskej zakładnje šuli hač do kónca štyrcetych/započatk pjećdesatych lět sym tež Jana Wukaša a Helmuta Kowarja dožiwił. Jan Wukaš podawaše biologiju a měješe wosobne wobchadne formy, předewšěm tež naprečo našim holcam. Te však jeho runje w tutym předmjeće rady ze swojim mjakotanjom hněwachu. Wěm so dopomnić, zo so jenož jenički kroc na nas wottorhny, hewak pak wosta hotowy gentleman. A tehdom džě so w šuli lědma što wo nastaću žiwjenja, ja měnju wo lubośći a seksualności pikny. A jeli so wučer-biologa tola zmuži a w tymle nastupanju někajku maličkosć naspomni, wubudži to wězo chichot našich holičow. Mój swěće, kak wólne abo dyrbju prajić złowólne so džzensa wo wšěm rěči a pisa, husto tak, zo čí ze šije lěze!

Helmut Kowar pochadžeše z Wojerowskich kónčin, a sym sej spomjatkował, zo rady kurješe. Z nim mējachmy druhdy horce diskusije. Běše runje čas, zo bě ta mjeńša Němska nowu hranicu nad Wódrú a Nisu připóznac dyrbjať. A jedyn z rjadownje, hólčec ze Šleskeje, swarješe na Rusow a Polakow, zo su jemu a maćeri domiznu rubili. Zo pak bě jemu Hitler přez rubježnu wójnu nana rubi, to jemu na mysle njepríndže. A hlej, pozdžišo so tež wón změrowa a sta so samo z oficěrom pola wojakow a je swoju staru Šlesku zawěsće tež hižo kariery dla na hozdžik powěsnył. Abosnadž je so jemu tola wo tym džaťo, zo narańšoněmska ludowa armeja rjaného dnja jako wuswobodžerka do njeměrneje a rokočerskeje Pólskeje začehnje? Wokoło lěta 1980 však bě nimale tak daloko!

Hinc Šořta

(Pokročowanje slěduje.)

Žadyn problem so nje-rozrisa, jelizo budžemy bjez skutka čakać, zo so wo njón budže Bóh tón Knjez sam starać.

M. L. King

25.12.1995 delnjoserbske kemše w Serbskej cyrkwi w Choćebuzu; delnjoserbski předar Juro Frahnow z Picnja je ze swojimi dźěćimi zanjesł nowy delnjoserbski kërluš Foto: Měškank

Jubilej w Delnich Serbach

Njedzelu, dnja 25. februara 1996, popođnju w dwěmaj budu přichodne kemše w delnjoserbskej rěči, a to w Dešnjanskej cyrkwi blisko Choćebuz. Při tejskładnosći budže so spominać na přenje wosadne popođnje w septembrje lěta 1987, jako so w Dešanskej cyrkwi po lětdžesatki dołhej přestawce přeni raz zaso delnjoserbsce přědowaše a krótko po tym w Choćebuzu džěłowa skupina „Serbska namša“ za-

ži. 50 razow su so mjenujcy z tego časa delnjoserbske kemše organizowaše. Składnostnje jubileja wuńdže tež přenja knižka planowaneho rjada „Bože słowo“, kotraž ma podpěrować nabožinu w Delnjej Łužicy. Čisło 1 knižkow wobsahuje „Wot čeho naš“, wobrazowy material a přehlad stawiznow delnjoserbskich Božich službow nowšeho časa. Pětr Janaš měješe tutu dobru ideju a ju tež zwoprawdži. W. M.

Z našich horow

Před 65 lětami so wotměwaše hišće čite a wjesołe serbske žiwjenje w našich horatych wsach. Wo tym swědči rozprawa z lěta 1931. Potomnicy tehdy wobdželenych a sobuskutkowacych wšak hišće mjez nami su, a ja so nadźijam, zo čitaja to, wo čimž so tehdy rozprawa:

Serbski wječor w Sowrjecach

Rjany serbski swjedžen wuhotowa spěwne towarstwo „Sołobik“ zańdženu njedzelu w Palerjec hosćencu. Wječor wotewri so ze spěwom „Hore módre“. K temu přizamkny so „Hdyž bratřa, bližša hodžinka“. Na to k. předsyda Hajna wšitkich přítomnych wutrobnje witaše. Potom zaklinča spěw „Bur po zdaću najnižši“ a jako štwórty „Běžať hólčik pře wšě hórki“ a posledni „Bože slóncoko domu džěše“. Wšitke spěwy spěwachu so jako štyrihłósne khóry. Pod dirigentstwom knjeza wučerja Šěcy so spěwy derje a čisće přednjesechu.

Sćehowaše rěč k. fararja

Mjeřwy. Wón napominaše wosebje młodzinu, zo ma dźeržeć k swojemu a k serbskim towarstwam. Wobzarować je, zo běše tak mało młodziny na swjedžen přišlo. Towarstwo, kiž so bėdži a prócuje, by sebi docyła lěpši wopyt swjedženja zasłužiło. Swjedžeński rěčnik wosebje pokaza, kak nužny je spěw k zdźerženju narodnosće.

Tu přizamkny so činohra w 3 jednanjach „Zasonamakana“. Tu ma wo wosebje dobre poradženje wuznamne zaslužby k. wučer Šěca, kiž je z wulkej lubosću hrajerki hru nawučil. Tež hrajerki běchu wšitke derje při wěcy a zasłuža sebi khwalbu. Su to knježny Wunšec, Kubjeńcec, Hercogec, Wićazec, Kubjeńcec, Albertec a Wortec. Tola tež druha hra žortneho razu „Wón njesmě pućować“, pod nawjedowanjom knjeza předsydy, měješe dobry wuspěch a tež tu běchu wšitcy cyle při wěcy. Sobuskutkowachu knježa Wirt, Křižan, Hercog, Hajna a knj. Albertec. Přihladowarjo wobě hrě z džakom přijachu. K swjedženskemu programej přizamkny so rjana zabawa. HaHaTa

Ludowy basnik Maks Čabran z Poršic

Maks Čabran w młodych lětach Foto: privatne

W swojim pomjatu

widžu jeho před sobu, maćeho, horbateho starca, přednosuju swojske basnje na schadźowanjach ewangelskich Serbow. Maks Čabran drje njeje

žadyn ze serbskich cyrkwin-
skich a kubłanskich dnjow zapasła najskeje bě lědma jedyn, na kotrymž njeby wustupił z wosebice za tutu skladnosć napisanej rymowanej narěču. Kaž so dopimam, běchu jeho basnje stajnje jara ludowe, pobožne a chětro dołhe. Za staršich připosluharjow běchu jeho so rymowace nabožne wuznaća w maćeršćinje zawěsće wokřewjenje, za mnje jako tehdy młodostnu pak mało zajimawe. Hakle pozdžišo, hdyž bě Maks Čabran hižo njebohi, so dowědžich, zo drje bě wón w Budyškim kraju posledni w dołhej tradiciji serbskich ewangelskich ludowych basnikow, posledni naslědnik Pětra Młóńka. Dosć přičiny potajkim, so podać na jeho slědy.

W Pomhaj Bohu

minjenych lětdžesatkow wočakowach cytu kopicu jeho bas-

njow. Ale ani džesatk njenańdžech. Škoda, zo so tehdy po zdaću njeje na to myslilo, Čabranowe basnje po přednjese-
nju tež do čisća dać. A wón sam w swojej skromnosći je najske-
rje k wozjewjenju njeposkićowaše. Tak je časopis ewangelskich Serbow bohužel jenož skromnu ličbu twórbow swojeho ludowego basnika wuchował. W někotrych z nich Maks Čabran přepróšuje na cyrkwinske dny kaž 1964 do Poršic, 1965 do Budestec a 1966 do Bukec. Z tamnych lět je něšto z jeho přednoskow na cyrkwinski-
skich dnjach wozjewjenych kaž 1972 we Łazu, 1979 w Minakale a 1980 w Bukecach. Wo smjerći Maksa Čabrana w lěće 1983 z Pomhaj Boha ničo njezhonimy. Hakle jeho přenje posmjertniny so džakowano Kurtej Łatce z Přiwěc z krótkim, ale hódny m přinoskom wopominaja.

W Poršických cyrkwinski- ch knihach

so rozhladuju za žiwjenskimimi datami Maksa Čabrana. Wón so narodži dnja 17. nowembra 1902 jako štwórte džěčo na staršiskim statoku w Poršicach. Jeho staršej, Jan Ernst Čabran a Hana Marja, rodž. Hobra-
kec, staj tu jako „Gutsbesitzer“ naspomnjenaj. Poršiscy burja so hubjenje njezejachu. Rycerkubło we wsy bě so hižo w 19. lětsotku rozpušćilo a jeho pola běchu wjesnjenje pokupili, tak zo běchu Poršičenjo z wjetša hospodarsec samostatni srjedzni serbscy burja.

Maks Čabran so 34lětny woženi z Marju Tereziju Šoćic z Brězowa. Wěrowanje wotmě so 23. apryla 1937 w Budyškej Michałskej cyrkwi. Na wutrobu chorowata mandželska zemřě 46lětna dnja 28. měrca 1950, zawostajwši tři

džěci w šulskej a došulskej starobje.

Druhi dzeń hód samsneho lěta so Maks Čabran znowa woženi, a to z Ernu Blumec, młodej přesydlencu ze Šleskeje, kotraž bě ze staršimaj po wučerjenju z domizny w lěće 1945 do Poršiskeje wosady přičahnyła. Z druhého mandželstwa wuńdže šěsć džěci.

Na raka čerpjacy zemrě Maks Čabran 80lětny dnja 11. apryla 1983 na ródny statoku w Poršicach. Wón zawostaji mandželsku, džewjeć džěci a džewjeć wnučkow.

W Čabranec statoku

při hłownej dróze w Poršicach bydli džensa sama jeho wudowa. Přecelnje mje powita, pyta za fotami a basnjemi a powěda ze žiwjenja swójeho njeboh mandželskeho.

Maks Čabran, tak wona rozprawja, bě přewšo dušny čłowjek, skromny, pobožny a stajnje wjesoly. Jeho džěci hišće často na to spominaja, kak loštne bě žiwjenje doma we wulkej swójbje. Nan by ze swojimi hrónčkami a rymowankami často wšěch zwjeselił. Na wulkich pjerjodřěcach w Čabranec statoku je zlochka zamóht tež wjesne žony zabawjeł. Wjesołe wašnje je sej wobchowal, byrnjež je sam tež čezke přežiwił měł.

Horbaty zrostł je Maks Čabran na scěh njezboža w zažnym džěcatstwie, hdyž je raz w njewobkedžbowanym wokomiku z blida padnył. Z toho časa bě škodowany we wuwicu, rosćeše pomału a křiwje a nawukny hakle z pjec lětami běhać. Při wšěm je wšo čezke ratarske džělo wukonjał. A teho njebě mało, wšako mějachu Čabranec 15 hektarow wobdžělać, tři konje, wosom krowow a dalši skót zastarać. Dolež bě přenja mandželska na wutrobu chorowata, njemóžeše hospodarske džělo z poňej mocu podpěrać. Najčeši čas pak so započa, hdyž mandželska 1950 zemrě. Maks Čabran trjebaše žonu do domu a so po wokolinje za přihódnej hospozu a mačerju za swoje džěci rozhladowaše. Jeho frizer jemu skónčnje rozsudny pokiw da, skedžbniji jeho na młodu přesydlencu, kiž na Mitašec

statoku w Konjecach džělaše. Erna Blumec da so, kaž praji, narěćec. Što jej hewak zbywaše? Jeje slubjeny bě we wójnje wostał, mužow wjele njebě a do ratarstwa rady chcyše. Z wulkim kwasnym darom, z korejtu, kotruž je sej směta sama wupytać, Maks Čabran mandželsku do Poršiskeho statoka witaše. Erna Čabranowa swoje hajk ženitwe ženje njeje wobžarowala, byrnjež započatk čezki był, wšako přez lěta dothu chorowatosć přenjeje mandželskeje njebě statok w najlěpšim porjedže. Hižo 1958 Čabranec do prodrustwa zastupichu. Njemóžachu džělo wjac sami zdokonjeć, hdyž njebě čeledže a dom poľny małych džěci.

Basnił je Maks Čabran tak doľho, kaž jeho džensniša wudowa jeho znaje. Hrónčka nastawachu při džěle na polu, w zahrodže, w hródzi. Swoje basnje měješe dospołnje w pomjatu. Hakle hdyž běchu hotowe, sej je do knižkow zapisa. Mjez ludźimi běchu jeho wudžělki jara wobľubowane, tak zo přińdže často něchtó do Čabranec domu prosyć wo baseň za kwas, narodniny abo pohrjeb. Wosebje požadane běchu jeho přinoški na pohrjebach. Maks Čabran rěčeše ludžom do wutroby, bóle hać někotryžkuli farar, ludžo měnjachu. Scyła bě znaty po cyłej wosadze, wšako lětdžesatki doľho po wsach chodžo cyrkwinske dawki zběraše a zwólniwje ludźi ze swojimi konjemi a z korejtu wožeše na kwas, křěcizna abo hdžežkuli hewak. Basniski dar nana je jedna z džowkow namrěła.

Erna Čabranowa wupožči mi knižce z basnjemi njeboh mandželskeho.

W zapiskach Maksa Čabrana

namakam kopicu němskich basnjow, hrónčkow a narěčow z powójnskich (něhdže 1945 do 1953) a ze sydmdžesatych lět. Twórby dweju lětdžesatkow mjeztym cyle pobrachuja. Tež z jeho přinoškow na serbskich cyrkwinskih dnjach so žadyn njenamaka.

Zapiski su wěnowane najwšelakorišim składnosćam: hodam, nowemu lětu, kwasam a zlotym kwasam, narodnizam, konfirmaciji, přewzaću

noweho statoka, smjerći přiwuznych a znatych ... W lěće 1949 měješe w mjenje wšěch składowarjow we wosadze narěć při poswjećenju nowych Poršiskich zwonow. Witajo 1952 burowki a burow na zabawny wječork, rozložil wón, kak čezko je w nětčišim času přeco nowych žadanjow a wšich dawanjow, być z burom. Je bjez džiwa, zo su mnozy hižo swoju rolu wupušćili a čeknyli, ale přitomnych Maks Čabran napominaše, wostać swěrniki burskemu stawej, přetož wón kruće do teho wěri, zo su nětčiše čezje jenož přechodne a zo budže tež bur něhdy zaso swobodny hospodar na roli swojich wótcow.

Tež k wažnym podawkam we wosobinskim žiwjenju je so Maks Čabran pjera jimał. Hdyž bě jemu přenja mandželska zemrěła, je so na pohrjebnym dnju z nej rozžohnował z narěčomaj w domje a při rowje. Swoju druhu mandželsku je tehorunja z basnju do domu wital. Dolež bě kwas bjez braški, je nawoženja sam wužohnowanje z domu a wjacore narěče přewzał.

Wšě twórby su spisane w jednorej ludowej rěči a dychaja hłuboku pobožnosć. Bóh je to jeničke, štož je trajne a wobstajne na swěće, a wěra do njeho je najspomóžniši zakład za čłowjeske žiwjenje - tuto spóźnaće překisa wšitke zapiski. W swojej jednorosci a pobožnosći steja Čabranowe basnje w tradiciji Pětra Młónka, jenož zo njedocpěwaja cyle Młónkowe mišterstwo a zosuspišane němsce. W swojej so přeněm-

Wuměnkarski Maks Čabran, kaž je wón w mnohim ze swojich přednoškow na serbskich cyrkwinskih schadžowanjach znaty
Foto: priwatne

čacej wokolinje bě so Maks Čabran stał hłownje z němskim ludowym basnikom.

Mjez kopicu němskich so jeničke z powójnskeho časa dwaj serbskej zapiskaj namakatej: krótki nowolětny postrow a pódla wozjewjena baseň „Serbskim buram“.

W pomjatu

změja Maksa Čabrana hišće mnozy čitarjo Pomhaj Boha. Štož ma hišće baseň abo kajkužkuli zajimawu dopomnjenku, njech ju poda do našeho časopisa, zo bychmy zachowali hodny wobraz wo našim pobožnym ludowym basniku.

T. M.

Row ludoweho basnika na Poršiskim kěrchowje

Foto: priwatne

Serbskim buram

*Džens ze wsow serbskich, gospodarjo naši,
nam z horcym słowom budźće witani!
Naš serbski lud a serbsku zemju traši,
hdyž nutřka zlě a zwonka zatami.
Ze wšitkich kóncow pominace hlosy
nam šumi stražowarjow swěrna truba:
O hrabajće so, stojće, dźeržće, – prosy –,
zo wutara by serbska zemja luba!*

*O, z pjasću wopřimajće serbsku rolu
při horach wot Ketlic hač k Wujězdej,
zo dom a krej a rěč nam njezakolu,
hdyž dosć smy hižo přespali tam sej!
Na mjezach k ranju wočinjěće woči,
zo žadyn statok wam so njewuruba,
zo, hdyž so přichod čerwjeny tak toči,
by wutara nam serbska zemja luba!*

*K pońocy dele nutř do hole mojej
a do Kamjenca dele k wječoru,
o, mějće pjasć a wutrobu tam strowej
a njełónće so cuzym z pokoru!
Njeh wšudže zmawuje so chorhoj naša,
hač swěći stónco, spina běda hruba:
My wostać doma chcemy knjez a paža,
a wutrac dyrbi serbska zemja luba!*

*A nutřka w Serbach njedajće so slepic
wot wopičatych sem tak keklerjow!
Wy budźeće sej domach měrnje tepić,
hdyž počěrja tych nowych prošerjow.
Kaž waši wótcowje tak mudri budźće
a strowi tež wot pjaty hač do zuba,
a serbsku krej a móc a česć sej krućće
zo wutara by serbska zemja luba!*

*A dźěłajće a budźće w přezjednosći,
we wsach a swojbach žana rozkora!
Hdyž lubo wam je strowych serbskich kosći,
jěd cuzy wobarajće wot dwora!
A dobrych wótcow kroćće staru drohu
a wšudže dźeržće křčenskeho so sluba
a wutroby a woči mějće k Bohu,
zo wutara by serbska zemja luba!*

*Haj, serbscy burja, rolu, holu hajće,
sej dom a swojbu swěru škitajće!
Česć njebjesam a džak a chwalbu dajće
a Boha wutorhnyć sej njedajće!
A njedzele a swjate dny, hdyž zwony
was wołaju kaž z njebjes jasna truba,
njeh kěrluš klinči z cyrkwjow přez zahony:
Traj, rosć a kćěj nam serbska zemja luba!*

Maks Čabran (wokoło 1948/49)

7. hodowne kemše w Choćebuskej Serbskej cyrkwi

106 kemšerjow přichwata přeni džen hód do Serbskeje cyrkwe w Choćebuzu na kemše w delnjoserbskej rěči. Běše to mjeztym sedmy raz, zo skupina „Serbska namša“ Božu službu k hodam organizowaše. Předował je Picnjanski předar Juro Frahnaw, kotryž přitomnych na přijomne wašnje překwapi z nowym kěrlušom w delnjoserbskej rěči, zhromadnje zanjesenym z džowku a synomaj. Ewangelij čitaše Hanelora Handrekajc z Mosta. Cyrkwinski hudźbny direktor Lothar Graap přewodzeše wosadu na piščelach. A kaž hižo w zańdženych lětach wobrubštej Delnjoserbski džěcacy chór a měšany chór „Łužica“

kemše z delnjoserbskimi hodownymi kěrlušemi.

Je to było 50. raz, zo so w rěči našich delnjołužiskich krajanow předowaše, po tym zo běše so w septembrje 1987 po lětdžesatki dołhej přestawce delnjoserbske cirkwinske žiwjenje wozrodziło. Tónle podawk hódnoćić a woswjećić pak budže so hakle we februarje, hdyž w Dešnj dňa 25.2.96 přichodne delnjoserbske kemše budu. W Dešnje pola Choćebuzy džě je sławny farar Šwjela spomóžnje za serbstwo skutkował, a tam je so před džewjeć lětami tež přenja delnjoserbska namša nowšeho časa wotměła.

W. Měškank

25.12.1995 w Serbskej cyrkwi w Choćebuzu. Delnjoserbski džěcacy chór a měšany chór „Łužica“ stej hodowne kemše zaso ze serbskimi hodownymi kěrlušemi wobrubitoj

Foto: Měškank

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

„Serbski Mačićny dom“. Nětko wokoło póstnic je wšudze po Serbach wjele wšelakich wjeselow; swjeća so kwasny koncerty, załoženske swjedženje, póstniske zabawy atd. Lubi Serbja! Spominajće tola při tutych wjeselach na naš serbski dom, kotryž chcemy skerje lěpje Serbam k wužitku a česći w Budyšinje natwaric, a składujće za njón bohaće dobrowólne dary. A wy, kiž tak

rad so k blidu synjeće a hrajeće, postajće a slubće sebi tola stajnje, prjedy hač započnjeće plaćac: „Ale dobytk je za serbski Mačićny dom w Budyšinje!“ Kiž tak činja, to su woprawdže Serbja a nadobni ludžo. A njeh tola tež mnozy našich zamóžitych Serbow nětko skónčnje do rjada zakładnikow serbskeho narodneho doma zastupja!

SN, 8. februara 1896

Powěšće

Cyrkej w Tšupcu

Foto: Bigon

W němsko-serbskim sydelskim rumje leži wjeska Tšupc w Delnjeje Łužicy. Je to wjesna wosada na počmóc Błotow mjez Borkowami a Lubnjowom a je tu 1 200 wobydlerjow žiwych. Znaty je Tšupc přez swoju cyrkej, kotruž su w lětach 1828 do 1832 po pla-

nach Karla Fr. Schinkela nartwarili. Wona je mišterske džělo klasicizma. Jeje wěža pozběhuje so wysoko nad krajinu.

Cyrkej w Tšupcu wobnowi so w l. 1993 z nowym blyšćom.

Nad jeje zachodom móžeš slědowacu štučku čitać:

„Chwalće Boha w jeho swjatnicy, chwalće jeho w domje jeho mocy!

Wšitkón wodynch njech chwali Knjeza, haleluja! Ps. 150

Doporočimy tež wobhladanje cyrkwyje wotnutřka, je jara jednora.

E. Bigonowa

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow. Rjaduje Serbska přédarska konferenca. – Domowina-Verlag GmbH, Tuchmacherstraße 27, 02625 Bautzen. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 02625 Budyšin, tel. 03591/481280. – Sadźba: Serbske Nowiny Budyšin, čišć: Serbska čišćernja tzwr w Budyšinje. – Wuchadźa jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 85 550 000

Budyšin. Na přeprošenje bě so jednaće serbskich ewangeliskich džěci 16. decembra na dohodowne paslenje na Michalskej w Budyšinje zešlo. Z wulkej pilnosću molowachu hodowne wobrazy, paslachu słomjane abo papjerjane hwězdički abo wutřihowachu a lěpjachu hodowne motiwy. Při tym přečitaštej so hodownej powědančce P. Grojliha a A. Simona, přednjesechu so basnje a tež někotre spěwki zaklinčachu. Džěćom słodžachu poprjančki a mandariny. Jenož bože džěćo abo rumpodich porachowaštej. Zawěrnje by so tež dorosćenym tajke popoždnje lubiło. M.

Přeprašujemy

03.02. – sobota

15.00 hodź.

wosadne popoždnje w Barće (sup. Albert)

04.02. – 3. njedźela do póstneho časa

10.00 hodź.

kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

w samsnym času Boža služba za džěci

13.30 hodź.

kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

11.02. – 2. njedźela do póstneho časa

8.30 hodź.

kemše w Minakale (sup. Albert)

11.45 hodź.

nutrnosť w rozhlósu (sup. Albert)

12.02. – pónđzela

9.30 hodź.

kubłanski džen w Budyšinje na Michalskej

14.02. – srjeda

15.00 hodź.

wosadne popoždnje we Wochozach (sup. Albert)

17.02. – sobota

14.30 hodź.

wosadne popoždnje we Łupoji (sup. Albert)

24.02. – sobota

14.00 hodź.

wosadne popoždnje w Delnim Wujězdze (sup. Albert)

25.02. – 1. njedźela w póstnym času

9.30 hodź.

kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (farar na w. Feustel)

11.45 hodź.

nutrnosť w rozhlósu (farar Malink)

03.03. – 2. njedźela w póstnym času

10.00 hodź.

kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

w samsnym času Boža služba za džěci

13.30 hodź.

kemše w Budestecach (sup. Albert)